

Apám

Ő az, ott. Látod? Nézem a fiamat, ahogy nézi a képet, rajta az apámmal. Ő a nagyapád. Ekkor láttam utoljára. Nem sokkal azután készült a kép, hogy felállt az asztaltól, a kávéház teraszáról. Ahol én ültem, néhány pillanattal korábban még vele szemben. Nem is tudom, hogy kiáltani akartam vagy utána menni. Talán mind a kettőt egyszerre. Megdermedve ültem másodpercekig, pedig semmit nem szerettem volna jobban, mint rohanni. Aztán a fényképezőgéperért nyúltam, tudod, szerettem volna, ha van egy képem róla. Legalább egy fénykép. Sietve vettem elő a gépet, közben fél szemmel figyeltem apámat, hogy ne tévesszem szem elől. Felemeltem a kamerát, és a keresőbe néztem. Vészesen távolodott, mégis úgy tűnt, mintha megfordulna és intene felém. Fókuszáltam, és gondolkodás nélkül nyomtam meg a gombot. Hallottam, ahogy exponál a gép, és egész testemben éreztem, ahogy a fényképező szalagjára ég apám rajzolata. Ha szerencsém van, élesen kivethető lesz majd az arca, az, ahogy int felém. Amint hazaérek előhívom, kinagyítom, és örökre velem marad az apám, aki akkor hagyott el minket, amikor másfél éves voltam. Anyám ameddig tehetette, nem mesélt róla. Úgy éltünk, mintha mi sem lenne természetesebb, hogy a mi családjunkban csak anya van. Másoknál létezik apa is, nálunk nem. Kamaszkoromban, ha néha rákérdeztem, mégis hol a francban van az apám, amikor minden más apa a gyerekével focizik, moziba megy, vagy egyszerűen lógnak valahol, anyám csak annyit mondott, nem tudom, hol van. Hogyhogy nem tudod?, estem neki. Úgy, ahogy mondom. Fogalmam sincs. Elment dolgozni külföldre, kellett a pénz, aztán nem jött haza. Nem is jelentkezett? Egy darabig írt. És aztán? Aztán a pénz is elmaradt, és a jelentkezések is. Most pedig már ne is jöjjön haza. Maradjon ott, ahol van, és ezzel anyám lezárta a témát. Tizenöt év telt el, amikor anyám az esküvőmön egyedül ült a főasztalnál, nem messze tőlem. Elég sokat ittam. Ahogy anyám is. Hajnali háromra járt, amikor ketten maradtunk a teremben. A többiek elmentek vagy kinn levegőztek. Közelebb húzódtam hozzá. Hol van az apám? Fáradtan nézett vissza rám. Miért ment el? Nem a munka miatt, igaz? Igen, fiam. És nem külföldre. Nem, fiam. Hát akkor? Képtelen volt apa lenni.

Mielőtt a fénykép elkészült, ott ültünk a teraszon, és beszélgettünk. Véletlenül tudtam meg, hol találok. Mint két jólnevelt idegen, akik érzik, hogy közük van egymáshoz, mégsem tudnak mit kezdeni egymással. Apám hamarabb találta fel magát, kérdezett, mint aki be akarta pótolni az éveket. Mit csináltam, merre tanultam. Válaszoltam. Felszínesen, tömondatokban. Alig fogyott ki a kérdésekből. Mire ocsúdhattam volna, újra a hangját hallottam: kérsz még egy kávét? Nem, köszönöm. Ekkor felállt, kihúzta magát, és közben a zsebébe nyúlt. Papírpénzt vett elő, az asztalra dobta, majd megfordult, és szó nélkül elment. A széket sem tette be maga mögött. Néhány lépés után már a járókelők között távolodott.

Amikor leeresztettem a kamerát a szemem elől, újra belém nyilallt, hogy mit keresek én itt, hiszen kiáltani kellene, kérdezni, futni, de nem volt hová. Apám eltűnt a forgatagban.

Nézem a fiamat. Minden tőle telhetőt megtesz, hogy megtalálja apámat a képen. Amelyen a válla, a jobb vállának egy része kivehető. Igen, én látom, az a testrész ott az apámhoz tartozik, tehát az apám van a képen. Még akkor is, ha a fiam nem mer megszólalni, és nem meri azt mondani, hogy apa, én nagyon szeretném látni, de nem tudom kivenni se a nagyapát, se a nagyapa egy kis részletét, csak csomó ismeretlen alakot látok egy kereszteződésben, egy ismeretlen utcasarkon.

A képen ott a jobb válla. Tudom. Biztos vagyok benne. Ott van. Igen, ott kell lennie. Pontosan emlékszem a pillanatra, amikor lenyomom a gombot. A keresőben, a retinában, az agyamban ott áll apám, int felém és anyám felé, szavakat formál a szája, beszél hozzánk, talán éppen arról mond valamit, hogy miért kellett elmennie. Ha lehunyom a szemem, ma is ott áll és integet. Aztán megfordul, a keze, amely az imént még a magasban volt, eltűnik, és csak jobb válla emlékeztet arra, hogy ő volt az apám.

A régi meg az új

A nővérpulznál vette át a halottvizsgálati bizonyítványt. Nem messze ült le, egy várószérű helyiségben, az osztályon. Átfutotta az adatokat.

Valamivel reggel nyolc után csörgött a telefon. Felvette, és várt. Nem szólt bele, csak azt követően, hogy kiderült, ki a hívó. Már egy ideje ez volt a szokása. Ahhoz igazította mondandóját, hogy a kórházból hívják-e vagy sem. Csendben hallgatta végig az instrukciókat, majd amikor megkérdezték tőle, hogy érti-e, mi a teendője, azt válaszolta, hogy igen. Letette a kagylót, felállt, elrámolt néhány dolgot, felöltözött, és maga mellé húzta a táskát. A gondosan előkészített MALÉV-os, zöld-kék szövettáskát, benne mindennel, amiről azt sejtette, szüksége lesz odabenn. Várt türelmesen. Kémlelte az utcát, és közben barátkozott a gondolattal, hogy most már nincs mire várnia. Megérkezett az a hívás, ami értelmet adott a várakozásnak. Megérkezett, bekövetkezett. Az asztalon egy ötliteres műanyag palack állt. Közvetlenül az ablak mellett, ahol hűvösebb volt. A palack alján jónéhány centi bor. A Jóska vöröse. Nem juthat ebek harmincadjára. A transzplantáció után már biztos, hogy nem ihatja meg.

Igen, ezek az ő adatai. Az ő neve, az ő születési dátuma. Csak az elhalálozás időpontja volt eddig ismeretlen. A közvetlen halálokra ugrott a tekintete. Szívelégtelenség. Pangásos szívelégtelenség. Mi mást is írhattak volna rá? Mindenkinek megáll a végén. Akár azzal van a baj, akár mással. Pedig neki nem is azzal volt a gond.

Várta már, hogy értesítsék. Azt mondogatta, hogy neki az új máj az új szív. És nevetett. Erőltetetten, hosszan. Közben figyelte, milyen hatást vált ki a hallgatóságából. Ő találta ki. Hogy az új máj az új szív. Büszke volt rá. Ahogy arra is, hogy egyre előkelőbb helyen áll a várólistán. És be akarta bizonyítani, hogy az új máj tényleg az új szív.

Szabályos kézírással töltötték ki a bizonyítványt. Enyhén jobbra dőltek a tanítanivalóan akkuratúsan szedett kék betűk. Vitték a szemet a következő rubrikára, a következő sorra.

Az utolsó időkben már alig vegetált. Erős gyógyszerek és hosszadalmas kezelések tartották életben. No meg a várakozás az új májra, ami az új szív lesz számára. Ha

már a régit elitta, és közben a többi szerve, köztük a szíve, a régi szíve, a tüdeje még egész jól bírta. Amióta súlyossá vált az állapota, egy kortyot sem ivott. Előtte is tilos volt már, de mindenki tudta, hogy néha nem tudja megállni. Olyankor le-lecsúszott fél liter. Nem szabad, hogy tönkremenjen. Ezzel próbálta menteni a helyzetet. A Jóska-birtok vöröse egy kincs, és olyan nem lehet, hogy megromoljék. Az pedig nem zavarta, hogy már rég nem valamiféle maradékot ivott a demizson aljáról, hanem időről időre elhozott néhány újabb műanyag palackot a Jóskától. Akinek nem volt szíve nemet mondani. Végtére is végső stádiumos, ezt mondta magáról, hát akkor hogyna adnék? A Jóskától pedig nem volt elvárható, hogy erre az évrre ne adjon, különösen, ha az árát is azonnal megkapta, nem úgy, mint a napszámosoktól, akik inkább ledolgozták. Ha éppen nem tüntek el néhány napon belül.

Néhány rész nincs még kitöltve. Vagy inkább szándékosan hagyták üresen. A hozzátartozó (temetést intéző) neve. A rendőrhatalósági szemlebizottság, az egészségügyi igazgatási szerv álláspontja. A halottasházba szállítás időpontja. Ezek szerint akkor még itt van valahol.

Akarta is az új szívét új máj formájában. Sőt, viccelődött, hogy a régit majd kikéri. Ha már ügyis annyira elzsirosodott, akkor majd jó lesz egy vacsorának. Áthívja néhány barátját, kisérik és megeszik. Akinek nincs hozzá gusztusa, az vacsorázik mást, több marad neki. Csak azon sajnálkozott vagy éppen nevetett, kedvétől függően, hogy bizonyára nem ihat majd meg hozzá néhány pohár vöröset a Jóska birtokborából, mert tiltott lesz neki, ő pedig az új szívével, ami az új mája, teljeskörűen betartja majd az orvosok előírását.

A bizonyítványra négy helyen tettek pecsétet. Egy lap, kék pecsétnyomatok, több egymásba érve, rátakarva a másikára, azt tette, hogy ettől kerül minden a helyére. Így megkérdőjelezhetetlen a halál összes adata.

Aztán jött a telefon, hogy készüljön, indulni kell, nemsokára jön érte a betegszállító. Mintha erre fel lehetne készülni. Hát nem lehet. Még akkor sem, ha megmondták jó előre, hogy így fog történni. Ha hírt kapnak a traszplantációsoknál, hogy érkezik egy pont olyan, ami neki kell, akkor hívják, és menni kell. Egyszer történik ilyen az ember életében. Már ha megtörténik.

Várta is, meg nem is. Kell az az új, nagyon kell, hiszen anélkül nincs tovább, de mégse lehet csak arra gondolni egész nap, hogy mikor csörög már éppen az a telefon a pont ugyanolyanról, ami pont neki jó és nem másnak. A várakozásba is belepusztul az ember. Különösen, ha még inni sem lehet. Csak néhanapján, amikor már belebolondul az ember a várakozásba.

A halál okát a kezelőorvos állapította meg. Boncolás nem történt. A halálozás jellege: természetes.

Idegességében tette. A várakozás miatt. Hogy eljött a nagy nap. Meg kell ilyenkor valahogy nyugodni. Egyébként tegnap se hívták. És ameddig nem hívják, a ma sem különbözik a tegnaptól. Csak ült ott, ivott, és készült a holnapra, amikor majd hívhatják és vihetik, mert holnap majd készen áll. Ma már úgysem hívják. Mikor máskor kell meginni a végét? Lehetett vagy egy liter. Nem romolhat meg a Jóska vöröse, olyan nincs.

A betegszállítók nem foglalkoztak vele. Nem szaglott. Talán észre sem vették. Egyébként sem volt dolguk megvizsgálni. Az italt pedig jól bírta.